

[Indenrigs- og helligministeren.]

Den gældende værnepligtslov er af 8. juni 1912, og denne lov betød endda kun en meget begrænset revision af den tidligere værnepligtslov af 6. marts 1869. I tiden efter 1912 er der kun blevet foretaget ganske enkelte og stærkt begrænsede ændringer i værnepligtsloven. Det må formentlig på forhånd forekomme ret indlysende, at en lovgivning på et så centralt livsområde som værnepligtens, der i mere end 80 år i hovedsagen har været uændret, på adskillige punkter må være distanceret af den gennemgribende ændring, der i dette tidsrum er sket i samfundets økonomiske og sociale struktur og i de forsvarsmæssige krav.

Samtidig med at forsvarskommissionen påbegyndte sit arbejde med tilvejebringelse af en ny og tidssvarende forsvarsordning, fandt indenrigsministeriet det af de anførte grunde påkrævet, at værnepligtslovgivningen ligeledes blev taget op til en gennemgribende revision. Ministeriet nedsatte derfor under 9. december 1948 et udvalg, der udover at overveje spørgsmålet om en revision af værnepligtslovgivningen tillige fik til opgave i samarbejde med forvaltningsnævnets sekretariat at undersøge mulighederne for en forenkling af udskrivningskredsens arbejdsforhold. Dette udvalg har den 8. april i år afgivet en betænkning med udkast til forslag til en ny lov om værnepligt. Det lovforslag, som jeg i dag tillader mig at fremsætte for det høje ting, svarer ganske til det af udvalget udarbejdede udkast. Da betænkningen er om-delt til den høje rigsdags medlemmer, skal jeg her indskrænke mig til kort at omtale hovedlinierne i det foreliggende forslag, herunder navnlig på hvilke mere væsentlige punkter det adskiller sig fra de hidtil gældende bestemmelser.

Først og fremmest er hele den gældende værnepligtslov opbygget på en forlængst forladt forsvarsorganisation; det moderne forsvars stærkt specialiserede opbygning, hvor hver mands anbringelse så nøje som muligt skal svare til hans særlige evner og forudsætninger, stiller så store krav til udvælgelses- og fordelingsapparatets smidighed, at den nugældende værnepligtslovs stive regler på flere punkter må komme til kort. Dertil kommer, at de traditionelle former for militærtjeneste, som værnepligtsloven har til forudsætning: tjeneste i hæren

og søværnet, under og efter krigen — foruden med tjenesten i flyvevåbnet — er blevet suppleret dels med den hermed i enhver henseende ligestillede tjeneste i civilforsvarskorpset og dels med de mindre krævende former for tjeneste i civilbeskyttelsen og i hjemmeværnet, hvortil der er mulighed for også at anvende mandskab, der hidtil er blevet betragtet som tjenst-udygtigt. Disse nye tjenesteformer, der er blevet indført ved særlig lovgivning, har bevirket såvel rent terminologiske som reelle vanskeligheder ved anvendelsen af værnepligtslovens almindelige regler på de til disse former for tjeneste bestemte personer.

Men også på andre punkter end med hensyn til forholdet til de forsvarsmæssige krav er værnepligtsloven af 1912 ganske forældet.

Dette er for så vidt ganske forståeligt, som værnepligtsloven som følge af sin alder har ganske andre samfundstilstande end nutidens for øje. Jeg kan herved eksempelvis blot pege på de sidste årtiers betydelige udvikling indenfor strafferet og kriminologi henimod en langt mere fordomsfri opfattelse af de straffede personers stilling i samfundet; de gældende stive regler om udelukkelse fra tjeneste i forsvaret på grund af straf, der i denne periode ikke har undergået ændringer af principiel karakter, harmonerer kun dårligt hermed. Jeg kan endvidere nævne den stærke udbygning af de kommunale folkeregistre, der i de sidste 30 år har fundet sted, og som gør det nærliggende at søge tilvejebragt et samarbejde mellem udskrivningsvæsenet og folkeregistrene med hensyn til de værnepligtiges optagelse i lægdsrullen og anmeldelse af flytning m. v.

Med hensyn til lovforslaget i almindelighed vil jeg gerne fremhæve, at man, for så vidt angår de tekniske regler, navnlig aldersbetingelser for optagelse i lægdsrullen, udskrivning og indkaldelse, bedømmelses- og fordelingsregler m. v., har fulgt det hovedsynspunkt, at disse regler kun bør af-fattes som rammebestemmelser, der overlader den nærmere afgrænsning til administrationen efter forsvarets skiftende behov. Efter min opfattelse må det nemlig være af værdi at tilstræbe, at værnepligtsloven ikke nødvendigvis må ændres, hver gang dens mere tekniske udskrivningsregler ikke længere dækker forsvarets ændrede behov,